

6. Завдяки системі менеджменту якості відбувається чітке розділення і підвищення відповідальності учасників сертифікованих процесів. Зрештою збільшується загальна керованість організацією, що є позитивним моментом для керівника підприємства.

Таким чином, для того, щоб збільшити результативність функціонування підприємства необхідно впроваджувати систему менеджменту якості. Завдяки ній підприємство зможе: зменшити брак у виробництві, тим самим понизити витрати; збільшити якість продукції, а, отже, збільшити попит на свою продукцію і збільшити прибуток. І тим самим ці чинники допоможуть фірмі бути конкурентоздатнішими по відношенню до інших фірм в сучасних умовах світової ринкової економіки.

Література:

1. Векслер Е.М. Менеджмент якості. Навчальний посібник / Е.М. Векслер, В.М. Рифа, Л.Ф. Василевич; під загальною ред. Е.М. Векслера. – К.: «ВД «Професіонал», 2008. – 320 с.
2. Горбашко Е.А. Управление качеством: Учебное пособие / Е.А. Горбашко. – СПб.: Питер, 2008. – 384 с.
3. Дудник О.В. Механізм формування конкурентних переваг сільськогосподарських підприємств / О.В. Дудник, О.В. Смігунова // Innovation management in marketing: modern trends and strategic imperatives : Proceedings of the Conference , April 12-13th, 2018, : [тези доп.]. – Poznan, Poland, Mieszko I School of Education and Administration, 2018. – С. 16-19.
4. Круглов М.Г. Менеджмент качества как он есть / М.Г. Круглов, Г.М. Шишков. – М.: ЭКСМО. – 2007.
5. Черепков С.Т. Технічне регулювання та підтвердження відповідності в Україні: підручник / С.Т. Черепков, С.І. Кондрашов, М.М. Будьоний [та ін.]. – Х.: Вид-во «Підручник НТУ «ХП», 2010. – 440 с.
6. Шаповал М.І. Менеджмент якості: Підручник / М.І. Шаповал. – [3-тє вид., випр. і доп.]. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2007. – 471 с.

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

РОМАНАШЕНКО М.О.,

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Науковий керівник – д.е.н., професор Маренич Т.Г.

В економіці України поширеним явищем є формування значних обсягів дебіторської заборгованості суб'єктами господарювання. До її виникнення призводить несвоечасність оплати по розрахунках з реалізації товарів, робіт і послуг. Дебіторська заборгованість негативно впливає на фінансову платоспроможність підприємства, знижує ліквідність його активів та вилучає грошові кошти з обороту, що призводить до погіршення фінансового стану підприємства. Тому ефективна організація розрахунків підприємства з покупцями і замовниками є необхідною, щоб збільшити оборотність активів підприємства та підвищити його платоспроможність.

Основним нормативно-правовим документом, який регламентує відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерському обліку, є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованостей дебіторів підприємству на певну дату. При цьому дебіторами є всі юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів [6].

Білик М.Д. під дебіторською заборгованістю розуміє матеріальні ресурси, які не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена у підприємства [1].

Бутинець Ф.Ф. трактує поняття дебіторської заборгованості як суму заборгованостей підприємств на певну дату [3].

Бріггем Є.Ф. визначає дебіторську заборгованість як суми, очікувані до надходження від клієнтів за вже продані товари [2].

Класифікацією дебіторської заборгованості займалися багато вчених економістів таких, як: М.Д. Білик, Т.М. Малькова, Т.Г. Маренич, Н.М. Новікова, Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Лисенко та інші. Проте серед науковців щодо цього немає єдиного погляду. Дебіторську заборгованість доцільно класифікувати за певними ознаками, адже це важливо для отримання обґрунтованих висновків після проведеного фінансового аналізу.

Одночасно з визнанням дебіторської заборгованості відбувається її класифікація за певними критеріями:

- строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом;
- об'єкти щодо яких виникла дебіторська заборгованість;
- своєчасність погашення [4].

Згідно з ПСБО 10 дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну. При цьому враховуються два критерії: строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом.

Операційний цикл – проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг [4].

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Для віднесення дебіторської заборгованості до довгострокової необхідно, щоб виконувалися обидва критерії:

- не виникає в ході нормального операційного циклу;
- строк її погашення більше 12 місяців.

У разі, якщо строк погашення дебіторської заборгованості, що не виникає в ході нормального операційного циклу, менше року, вона відноситься до поточної.

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу, або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

Дебіторська заборгованість, яка виникає в ході нормального операційного циклу визнається поточною незалежно від строку погашення. Якщо до поточної дебіторської заборгованості підприємства відноситься дебіторська заборгованість зі строком погашення менше 12 місяців та дебіторська заборгованість зі строком погашення більше 12 місяців з дати балансу, то така інформація повинна бути розкрита у примітках до фінансової звітності.

Для віднесення дебіторської заборгованості до довгострокової або поточної необхідно брати до уваги строк, який залишився до погашення заборгованості від дати балансу. Така класифікація розкриває економічну природу різних видів дебіторської заборгованості й дасть змогу глибше провести фінансовий аналіз діяльності підприємства [4].

Маренич Т.Г. виділяє заборгованість, за якою термін оплати не настав, заборгованість, не оплачена у строк, заборгованість, за якою минув термін позовної давності [5].

Водночас необхідно зазначити, що класифікація дебіторської заборгованості здійснюється обліковцями суто в межах рахунків, передбачених Планом рахунків, або ж лише за однієї певною ознакою.

Отже, правильна класифікація дебіторської заборгованості буде сприяти покращенню діагностики заборгованості підприємства, орієнтуючись на більш глибоке дослідження та причини її виявлення, з іншого боку, стає орієнтованою на підвищення ефективності управління боргами підприємства.

Література:

1. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2003. – № 12. – С. 24-36.
2. Бріггем Є. Основи фінансового менеджменту / Є. Бріггем; пер. з англ. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.
3. Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Ред. Ф.Ф. Бутинець. – [6-е вид., переробл. і допов.]. – Житомир : Рута, 2005. – 756 с.
4. Економічний аналіз : навч. посібн. / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатов та ін.; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

5. Маренич Т.Г. Бухгалтерський облік в агроформуваннях: [Підручник] / Т.Г. Маренич; за ред. В.Я. Амбросова. – [2-е вид., допов. і перероб.]. – К. : ВД «Професіонал», 2005. – С. 145-149.

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ МФУ від 30.11.2000 р. № 304. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

РОМАНАШЕНКО І.О.,

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Науковий керівник – д.е.н., професор Красноуцький О.О.

Менеджмент як наука розвивається відповідно до законів і закономірностей розвитку суспільства та економіки, а в практичній площині реалізовується під впливом тенденцій, реалій сьогодення [3]. Сучасні тенденції в розвитку менеджменту проявилися уже у поділі менеджменту на різні види: менеджмент персоналу, інноваційний, інформаційний, креативний, маркетинговий, глобалізаційний та ін. Як стверджують науковці, «сьогодні фірми головну увагу приділяють менеджменту якості, соціальному, екологічному, крос-культурному, креативному менеджменту як відносно самостійним системам управління, що ґрунтуються на принципах процесного підходу, оптимізації процесу управлінської діяльності» [4, с. 40].

На сьогодні, менеджмент, що домінує на підприємствах України, можна умовно поділити на три основні напрями [1]:

1. Система менеджменту, що залишилася у спадок від радянських часів. Основними її ознаками є: жорстка централізація, слабка мотивація персоналу, активне використання адміністративних методів управління. Характерними рисами таких підприємств є низька продуктивність праці та конкурентоспроможність, нездатність підприємства вийти на зовнішні ринки через якість продукції тощо.

2. Система менеджменту, що сформувалася в малих та середніх підприємствах. Основні ознаки – максимально спрощена організаційна структура підприємства (як правило, лінійна), відсутність стратегії розвитку.

3. Система менеджменту, що була впроваджена іноземними компаніями або на основі досвіду іноземних компаній. Характерною рисою менеджменту даного виду є часткове впровадження іноземних підходів до управління.

Г.В. Щокін наводить основні недоліки, що властиві організаційним структурам вітчизняних підприємств:

- непомірна централізація управління, небажання делегувати повноваження, переводити працівників апарату управління ближче до виробництва;

- слабка диференційованість, як відображення адміністративно-командних методів управління;

- надмірна чисельність й мала ефективність штабного апарату;

- відсутність уваги до аналізу ринку;

- недостатній зв'язок відділів збуту й технічного розвитку;

- відсутність чіткого розподілу функцій та повноважень між підрозділами організаційної структури;

- низька ефективність техніко-економічного планування;

- слабка мотивація працівників [5, с. 285].

Зазначене вище підтверджує необхідність створення новітньої моделі менеджменту, на основі якої доцільно формувати стратегію забезпечення конкурентоспроможності підприємств, що передбачатиме максимальне використання нематеріальних ресурсів організації для виконання всіх стратегічних завдань.